

**Govor predsednika Republike Slovenije Boruta Pahorja na osrednji slovesnosti ob dnevu
državnosti in 25. obletnici osamosvojitve Slovenije**

Ljubljana, 24. junij 2016

VELJA GOVORJENA BESEDA!

Spoštovana predsednica Republike Hrvaške in prijateljica Kolinda Grabar-Kitarović,
spoštovani predsednik Republike Avstrije in prijatelj dr. Heinz Fischer,
spoštovani predsednik Republike Italije in prijatelj Sergio Mattarella
ter spoštovani predsednik Zvezne republike Nemčije in prijatelj Joachim Gauck.

Drugi visoki gostje,
ekscelence,
gospe in gospodje,
dragi rojaki doma in povsod po svetu,
spoštovane državljanke in državljani.

Slovenija, naša država, naša domovina danes praznuje. Slavimo srebrni jubilej, četrto stoletnico njene samostojnosti in neodvisnosti. Občudujemo narodno enotnost, ki je botrovala ustanovitvi lastne države. Slovenija je postala neodvisna država, ker smo mi takrat to hoteli. Kakšna moč ljudske volje je to bila! Kakšna moč narodne enotnosti je temu botrovala, zato nas danes, nocoj, na predvečer praznika upravičeno prevevajo občutki ponosa in samozavesti. Namreč, vemo, da zmoremo. Vemo, da zmoremo! Zato v prihodnost ne gledamo s strahom, temveč z upanjem.

Slovenci cenimo to narodno in ljudsko enotnost izpred četrto stoletja. Nismo namreč bili vedno v zgodovini tako enotni. Pred tri četrto stoletja, sredi druge svetovne vojne, smo bili deležni narodne razklanosti in nekatere rane celimo še danes. V času osamosvajanja smo razumeli, da se to ne sme več ponoviti. Znali smo živeti z razlikami, krepili smo vse tisto, kar nam je bilo skupnega in zato smo uspeli.

Enotnost, spoštovane državljanke in državljani, ni nastala čez noč. Bila je čudovit rezultat dialoga, sodelovanja in zaupanja. Po tej težki poti smo se dokončno dokopali do spoznanja, da je prišel čas, da ustanovimo lastno državo. To je bila takrat edina pravilna odločitev. Tako smo naposled odločali skupaj. Skupaj smo odločali na referendumu, skupaj smo odločili na tak večer pred petindvajsetimi leti ob razglasitvi države, skupaj smo se borili za to, da smo državo obranili pred agresorjem in skupaj smo si prizadevali za njeno mednarodno priznanje.

Še enkrat bi rad povedal, lepota osamosvojitve je bila v tem, da je v ta proces vse ljudi vključevala, nikogar ni izključevala. In zapomnimo si to. To je bistveno in velja tudi za naše prihodnje izzive.

Vse prelomne družbene spremembe, spoštovane gospe in gospodje, bomo sposobni zasukati v naš skupen prid, če bomo sodelovali in se ne bomo izključevali. To je najbolj dragoceno spoznanje, ki nam mora biti vodilo za naprej.

Danes imamo lastno državo, vključeni smo v najbolj povezan del Evropske unije in zahodnega sveta. Ob pravem času smo na pravem mestu. Ni razlogov, da bi obžalovali takratno odločitev in vse kasnejše odločitve, vključno z vstopom v Evropsko unijo in Zvezo Nato in v evro območje in v Schengen, ki so nas vodile vse do tukaj. To ne pomeni, da smo z vsem zadovoljni, nikakor ne, še zdaleč ne, toda to, kar smo ustvarili, kar smo ustvarili skupaj, nam omogoča, da imamo krmilo prihodnosti dovolj trdno v svojih rokah.

In zdaj prihaja čas, ko bo treba za krmilo prijete krepkeje in ga odločneje zasukati. Zaradi domačih in evropskih razmer. Evropska unija, naša širša domovina, se je znašla v težavah. Taka kot je in taka kot jo je zdaj zalotil čas ne more dolgo obstati. V bistvu sta samo dve poti. Ali vračanje k nacionalnim politikam in njen zaton. Evropske unije, ki je pomenila mir, napredek, varnost in ki še vedno pomeni elementarno blaginjo. Ali pa, to je druga pot, bomo krepili njeno povezanost in bomo zaživelili renesanso te evropske ideje.

Ne pozabimo, Slovenci smo svojo nacionalno idejo vedno ozko vezali z evropsko idejo in danes smo se skupaj z drugimi narodi in državami, morda lahko rečem metaforično prav danes, skupaj znašli v položaju, ko moramo veliko bolj angažirano in hrabro odpreti novo poglavje skupne evropske prihodnosti. Sliši se manj verjetno in bolj zahtevno. In verjetno tako stališče predsednika ne sodi na take protokolarne proslave, vendar danes ni običajen čas in tudi ni običajna proslava. In mislim, da imate pravico slišati moje osebno stališče, ker zato si bom prizadeval nadalje. Za nas je življenjskega pomena, da se Evropska unija krepi. Menim, da bo Evropska unija v prihodnje ali federalna ali pa je ne bo in naš življenjski interes, interes državljanek in državljanov Republike Slovenije, naše države, naše domovine je, da je v tem procesu, v najbolj povezanem delu Evropske unije in da na koncu, če bo tako nanoslo, na referendumu odločimo v prid take federalne Evrope. Mislim, da je to nekaj, kar se zdaj sliši zelo oddaljeno, zelo vizionarsko, ampak mislim, da je to edini način, da to malodušje, ki mu bomo priča v naslednjih tednih in mesecih, tudi zaradi zadnjih dogodkov, edina prava pot, da z voljo, z močjo, s prepričanjem, da vidimo luč na koncu tunela, odpremo neko novo poglavje zase, za prijateljske narode, za vse tiste, ki vidijo v skupni Evropi prihodnost za mir, varnost in srečno bodočnost naših otrok.

Nocoj praznujemo prvih 25 let slovenske države in načrtujemo naslednjih 25 let. Praznujemo z upravičenim ponosom, ko gledamo nazaj in kot sem rekel, s pogumnim pogledom naprej.

Prihodnosti ne moremo v celoti napovedati niti ni v celoti odvisna samo od nas. V celoti pa je stvar naše volje, da krepimo vse tisto med nami, kar nam je skupnega in strpno živimo z razlikami, ki so nepremostljive. Narodna enotnost ni potrebna ves čas, ni potrebna za vsako vprašanje. So vprašanja, ki so manj pomembna in kjer bomo ohranili razlike med nami in jih spoštovali ter živeli v sožitju. Ampak do enotnosti, ki bo slej kot prej potrebna v naši prihodnosti, bo vodilo samo sodelovanje. Nocoj izkoriščam to priložnost, da apeliram na vse nas. Morda druge stvari niso toliko v naših rokah, ta odločitev za sodelovanje, pa je izključno v naših rokah. Vabim vas, da te možnosti ne izpustimo, če hočemo dobro naši domovini. To zavedanje, da je potrebno sodelovati in ne se izključevati, nas je ohranilo kot narod in nam omogočilo, da smo ustanovili državo. Ta samozavest nas je vpela v evropsko družino narodov in držav. Zdaj se je znašla na novi preizkušnji, da vse to ohrani in še okrepi.

Spoštovane gospe in gospodje,

Ne bo lahko. Bo pa lepo. Lepo bo zato, ker bomo ustvarjali nekaj, kar bodo mogli tudi naši otroci in vnuki sprejeti kot miren, varen in srečen dom. Imamo izkušnje. Imamo voljo. Imamo vizijo. Ni takih problemov in težav, ki jih ne bi morali ali mogli rešiti, če bomo sodelovali in če bomo dovolj povezani. Potrebujemo dialog, sodelovanje in zaupanje. Med seboj in z drugimi narodi. In pravim vam, na koncu bomo znova uspeli.

Sprejmite, spoštovane državljanke in državljani, moje najbolj prisrčne čestitke ob državnem prazniku.

Srečno domovina Slovenija, srečno Evropa.